

**FYLKESMANNEN
I ROGALAND**

Dykkar ref.:

Vår dato: 22.05.2014

Vår ref.: 2013/7152

Arkivnr.: 473

Risa AS avd Pukkavdeling
Postboks 14
4367 NÆRBØ

Att. Leif Roger Øvrebø

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00

F: 51 52 03 00

E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Risa AS avd Pukkavdeling - Oversending av løyve etter forureiningslova til mottak, mellomlagring og gjenvinning av betong, tegl og asfaltmassar på Skaraberget, gnr. 62 bnr.15, Time kommune

---

Fylkesmannen har ferdighandsama søknaden frå Risa AS om løyve etter forureiningslova §§ 11 og 29 til mottak, mellomlagring og gjenvinning av betong, tegl og asfaltmasse på gnr.62 bnr.15 i Time kommune. Løyvet med tilhøyrande vilkår følgjer vedlagt. Fylkesmannen sitt vedtak kan klagast på til Miljødirektoratet.

Bakgrunn

Fylkesmannen syner til søknad datert 7.7.2013 frå Risa AS om løyve til mottak, mellomlagring og gjenvinning av inntil 50.000 tonn rivingsmateriale av betong og tegl, samt 75.000 tonn asfaltmasse på gnr.30, bnr. 10 i Hå kommune, der verksemda i dag driv pukkverk i samsvar med sjølvberande vilkår i forureiningsforskrifta kapittel 30.

I e-post 18.9.2013 ber Risa AS om at lokaliseringa av anlegget vert endra frå gnr.30 bnr. 10 i Hå kommune til naboeigedomen gnr.62 bnr.15 i Time kommune. Endringa fører ikkje til endringar av nedslagsfelt eller reinseanlegg for avlaupsvatn. Avstand til næraste bustader er og tilnærma den same for begge lokalitetane.

Risa AS er ein stor aktør i anleggsbransjen. Verksemda har ei rekkje undereiningar, mellom anna Risa AS avd. Pukkavdeling (bedriftsnummer 975033880) som driv masseuttak og knuseverk fleire stader i Rogaland. Verksemda har for to av desse lokalitetane, ein i Bjerkreim kommune og ein i Time kommune, søkt om å få utvida aktiviteten til å omfatta gjenvinning av betong, tegl og asfalt.

Sjølv om det er same verksemd som er ansvarleg eining for begge dei omsøkte løyva, treng kvart av anlegga på bakgrunn av sin lokalisering sitt eige løyve. Vedlagte løyve gjeld difor berre for anlegget knytt til Gausland pukkverk. Sjølve pukkverket er lokalisert på gnr.30 bnr.10 i Hå kommune (anleggsnr. 1119.0064.01). I og med aktiviteten knytt til betonggjenvinning skal være på gnr.62 bnr.15 i Time kommune, er anlegget registrert med nytt anleggsnummer (1121.0066.01) og lokalitetsnavn (Skareberget) i vår database "Forurensning".

Fylkesmannen gjennomførte inspeksjon ved Risa AS avd. pukkavdeling, heretter kalla Risa, 31.8.2011. Vi fann ikkje at det for nokon av verksemda sine pukkverk var tilhøve som gjorde det naudsynt med eit særskilt utsleppsløyve etter forureiningslova for den ordinære pukkverksdrifta, jamfør forureiningsforskrifta § 30-2. Denne delen av verksemda kan dermed skje i samsvar med sjølvberande forskriftskrav, jf. forureiningsforskrifta kapittel 30 *Forurensninger fra produksjon av pukk, grus, sand og singel*.

Risa ønskjer nå å utvide sin aktivitet til også å omfatte mottak av rivingsbetong, tegl og returafalt for gjenvinning. Brukt betong kan innehalde miljøgifter som PCB og tungmetall, tegl kan innehalde tungmetall, og gammal asfalt kan innehalde PAH. Behandling av slike massar kan dermed føre til forureining, og det fins ingen eigen forskrift som dekkjer krava godt nok. Verksemda skal difor ha eige løyve etter forureiningslova §§ 11 og 29. Fylkesmannen er forureiningsmynde for denne typen verksemd.

Førehandsvarsel av søknaden

Søknaden av 7.7.2013 vart først sendt Hå kommune for uttale. Søknaden vart samstundes kunngjort i Jærbladet og Stavanger Aftenblad og lagt ut til offentleg ettersyn på nettsidene til Fylkesmannen i Rogaland. Det kom ikkje inn merknader frå naboar eller andre partar.

Etter at verksemda ga melding om endring av lokalisering, vart søknaden 24.9.2013 sendt Time kommune til uttale. Fylkesmannen fann det difor ikkje naudsynt å sette inn ny kunngjering i avisene.

Høyringsuttale Time kommune

Fylkesmannen har ikkje mottatt uttale frå andre partar enn Time kommune.

Time kommune har, i administrativ tilbakemelding av 13.11.2013 med kopi til søkjaren, gitt sin vurdering av søknaden. Kommunen har vurdert fleire forhold knytt til søknaden. Dei einskilde punktane i kommunen si vurdering er sitert nedanfor:

Forhold til gjeldende reguleringsplan, Plan 282 med bestemmelser.

Omsøkt mottak, mellomlagring og gjenvinning av betong, tegl og asfalt skal gjennomføres innanfor planområdet til gjeldende plan. Reguleringsplan 282 gjelder et rent masseuttak/pukkverk. Kommunen forutsetter at driftstider og øvrige tiltak mht. støy og støv for nåværende virksomhet også blir gjeldende for de nye aktivitetene. For de nye aktivitetene trenges det etter kommunens syn derfor kun ny utslippstillatelse for utslipp til vann og skjerpete krav til mottakskontroll .

Forhold til naturmangfoldloven

Etter kommunens vurdering medfører ikke den omsøkte virksomheten ytterligere konsekvenser for naturmangfold, tatt i betraktning det uttak og knusing av fjellmasser som allerede skjer innanfor gjeldende reguleringsplan.

Forhold til Vannforskriften

Virksomheten foregår i nedbørfeltet til Tverråna i Håelvas vassdrag. Tverråna har fra før dårlig vannkvalitet, og det er viktig at ny virksomhet ikke medfører forverring. Nåværende masseuttak har pålegg om å ha et sedimenteringsbasseng med areal minst 2 % av det til enhver tid åpne uttaksområdet. Kommunen kan på dette tidspunkt ikke vurdere om eksisterende sedimentasjonsbasseng kan fungere som løsning også for de nye aktivitetene. I den nye utslippstillatelsen må det være et krav at plan for sedimentasjonsbasseng/reusepark skal være godkjent av kommunen, og i tillegg ferdigbefart før det nye mottaket igangsettes.

Kommunen har for øvrig ikke merknader til det skisserte opplegg for prøvetaking av avrenningen fra området.

Nedstrøms utløpet fra sedimentasjonsdammen/ renseparken vil avrenningen passere gjennom en lukket/rørlagt grøft/bekk før vannet renner ut i en liten sidekanal til Tverråna. Det antas med bakgrunn i disse forholdene at det skjer relativt lite etterpolering av avløpsvann før det når Tverråna.

Forhold som etter kommunens syn bør presiseres i utslippstillatelsen:

Pkt 2.8 Transportforhold

All transport inn og ut fra massesuttaket må skje via innkjøring til Jærbetong. Andre atkomstmuligheter (f.eks. via jordbruksveg på tilgrensende areal) må sperres fysisk for å hindre mulighet for ulovlig dumping av avfall.

Pkt 9. Internkontroll

For å unngå piratdumping av avfall i uttaksområdet vil det være meget viktig at den beskrevne mottakskontroll (vedlegg 8) gjennomføres og at det sørges for fysisk kontroll (elektronisk styrt bom eller liknende) slik at det ikke er mulig å kjøre inn på uttaksområdet uten en form for registrering/identifikasjon. Det må gjelde hele døgnet og alle ukedager.

Annet.

I gjeldende reguleringsplan 282 står det (§ 1|): « - - Driften skal skje etappevis der maksimalt 20 daa til enhver tid ligger åpent. - - ->

Time kommune er usikker på om den nye virksomheten medfører behov for å endre dette. I så fall må det søkes om en mindre vesentlig reguleringsendring.

Kommentarer fra søkjar

Fylkesmannen bad i e-post til Risa v/ søkjarens kontaktperson Espen Vigre datert 6.2.2014 søkjaren om å kommentere uttalen frå kommunen.

Fylkesmannen etterlyste manglande tilbakemelding i e-post til same kontaktperson 27.3.2014. Då saksbehandlar hos Fylkesmannen 8.4.2014 kontakta Risa AS per telefon, vart det opplyst at tidlegare kontaktperson hadde slutta hjå verksemda. Fylkesmannen fekk oppgitt ny kontaktperson, som etter telefonsamtale fekk høyringsuttalen til uttale på nytt. Den 6.5.2014 hadde Fylkesmannen framleis ikkje motteke uttale frå verksemda. Vi sendte då ny e-post både til oppgitt kontaktperson med kopi til post@risa.no om at dersom Fylkesmannen ikkje mottar uttale innan 15.mai vert dette tolka som at verksemda ikkje har kommentarar til uttalen frå Time kommune, og at Fylkesmannen då ville slutthandsame søknaden.

Fylkesmannens vurdering

Ved avgjerda om løyve og fastsetjing av vilkåra har Fylkesmannen lagt vekt på dei forureiningsmessige ulempene ved tiltaket sett i samanheng med de fordelane og ulempene som tiltaket vil føre til. Søknaden er handsama etter forureiningslova, naturmangfaldlova, vassforskrifta og reguleringsvilkåra for plan 282.

All informasjon som er kome fram gjennom kjeldane over er lagt til grunn i vår vurdering av søknaden.

Avfallspolitikk

Stortingsmelding nr. 26 (2006-2007) om Regjeringa si miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand gir ein oppdatering av hovudlinene i avfallspolitikken. Det nasjonale resultatmålet for gjenvinning av avfall inneber at mengda avfall til gjenvinning skal være minst 75 % i 2010, med ein vidare opptrapping til 80 %. Dette inngår i det overordna målet med avfallspolitikken, som er å auke utnytte av avfallet som ein ressurs, samstundes som utslepp av klimagassar og miljøgifter frå avfallet vert minst mogleg.

I betong er hovuddelen steinmassar (60 - 70 %), og rein betong frå rivning vil kunne nyttast til dømes i utfyllingsmassar, der man elles måtte brukt nye pukkmassar. Ved gjenvinning av betong reduserer man difor ikkje bare mengda brukbare masser som fyller opp deponi, men og behovet for å sprengje ut nye steinmassar.

Naturmangfaldet

For alle saker der avgjerda kan påverke naturmangfaldet følgjer det av naturmangfaldlova § 7 at prinsippa i naturmangfaldlova §§ 8-12 skal leggjast til grunn som retningsliner ved utøving av offentlig mynde, og at det skal gå fram av avgjerda korleis desse prinsippa er vurdert og vektlagt i saka.

Når det gjelder kravet til kunnskap om naturmangfald i naturmangfaldloven § 8, syner vi til at aktiviteten det er søkt om er tilknytt eksisterande uttaksaktivitet i eit steinbrot på nabotomta i Hå kommune. Denne drifta er regulert etter forureiningsforskrifta kapittel 30.

Ved fastsetting av vilkåra har Fylkesmannen lagt vekt på kva som kan oppnås med beste tilgjengelige teknikk, jamfør naturmangfaldloven § 12. I samband med den typen verksemd som det er søkt om her, inneber dette støyskjerming og støvdemping, og å hindre spreining av miljøgifter. Ved riktig bruk av maskinar og tilrettelegging av arbeidet skal ikkje aktiviteten det er søkt om føre til større utslepp enn den eksisterande drifta i uttaksområdet.

Time kommune påpeikar heller ikkje tilhøve som kan påverka naturmangfaldet.

Vassforskrifta

I følgje vassforskrifta § 4 (*miljømål for overflatevatn*) skal tilstanden i overflatevatn vernas mot forverring, forbetras og gjenopprettas med sikte på at vatnførekomstane skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand. Verksemda må difor ikkje medføre utslepp som kan vere til hinder for å nå målsetjinga i § 4.

Fylkesmannen legg til grunn at Risa i dag driv ordinær pukkverksdrift ved anlegget utan at det er påvist negative verknader for fisk i Tverråna. Det er etablert eit sedimenteringsbasseng i to trinn for utslepp av drenerings- og overvatn i samsvar med krav i reguleringsplanen. Vatn frå sedimenteringsbassenget går deretter vidare i røyrleidning til utslepp i bekk.

Verksemda har etablert eit måleprogram for sitt utslepp av vatn frå sedimenteringsbassenget. Måleprogrammet omfattar og utslepp av miljøgifter, og vil verte tilpassa nye krav som følgje av den omsøkte aktiviteten.

Time kommune ber om at det i det nye utsleppsløyve vert sett krav om at sedimentasjonsbasseng/reinseanlegg skal godkjennas av kommunen før det nye mottaket vert sett i drift.

Etter Fylkesmannen si vurdering er det lite truleg at knusing av betongmassar vil føre til vesentleg auke av mengde vatn og dermed for stor belastning på sedimentasjonsbasseng/reinseanlegg.

Vi meiner difor at det er tilrådeleg å gi løyve til å sette det nye anlegget i drift ut frå dei opplysingar som føreligg.

Dersom Time kommune på grunnlag av planar og synfaring finn at eksisterande reinseanlegg likevel ikkje er ei tilstrekkeleg løysing for den nye aktiviteten, skal verksemda utan unødig opphald sette i verk tiltak for å auke kapasiteten på reinseanlegget.

Fylkesmannen tek sikte på å gjennomføre inspeksjon ved anlegget innan eit år etter at løyve vart gitt. Utslepp til vatn vil inngå som tema ved inspeksjonen. I og med verksemda sitt måleprogram då er sett i verk, vil det ligg føre analyseresultat av utsleppsvatnet. Fylkesmannen vil dermed ha grunnlag for å vurdere om reinseanlegget har tilstrekkeleg kapasitet.

Reguleringsplan

Reguleringsplan 282 omfattar som påpeikt av Time kommune, berre masseuttak/pukkverk og ikkje gjenvinning av betong, tegl og asfalt. Utover at det i utsleppsløyvet må settast krav til utslepp av vatn samt skjerpa krav til mottakskontroll av massane, kan ny aktivitet skje utan å måtte endre reguleringsplanen.

Kommunen viser til at det i gjeldende reguleringsplan 282 står det (§ 1|): « - - Driften skal skje etappevis der maksimalt 20 daa til enhver tid ligger åpent. - - -», og at kommunen er usikker på om den nye virksomheten medfører behov for å endre dette. I så fall må det søkes om en mindre vesentlig reguleringsendring.

Det er Time kommune som er tilsynsmynde for reguleringsplanen og Direktoratet for mineralforvaltning som fører tilsyn med at verksemda følgjer gjeldande driftsplan.

Fylkesmannen ser ikkje eit eventuelt krav som følgje av dette om ei mindre reguleringsendring for å være til hinder for å gi utsleppsløyve til betonggjenvinning.

Fylkesmannen finn dermed ikkje at vilkåra i reguleringsplanen er til hinder for at løyve vert gitt.

Tilhøve til forureiningsforskrifta kapittel 30.

Fylkesmannen har ikkje tatt for seg drifta av sjølv masseuttaket i handsaminga av denne søknaden, då denne vert regulert av sjølvberande vilkår i forskrifta.

Fylkesmannen har dei siste åra gjennomført tilsyn ved dei fleste pukkverka i fylket, og vil ved tilsyn følgje opp både gjenvinningsdelen og pukkverksdelen av aktiviteten til Risa. Dersom drifta ved anlegget avviker frå krava i forskrifta eller løyvet til betonggjenvinning, vil vi følgje opp verksemda til avvika er lukka. Vidare skal klager, og avvik som vert oppdaga av verksemda sjølv, også loggførast og handsamast som avvik. Verksemda har plikt til å lukke alle avvik så fort det lar seg gjere.

Mottatt avfall

Fylkesmannen stiller i løyvet detaljerte krav om registrering av massane og maksimalt mottaksvolum. Aktiviteten skal avgrensast til driftstidene som er angitt i reguleringsplanen for området.

Risa har søkt om en årlig gjenvinning av 50 000 tonn rivingsbetong inkludert tegl, samt 75 000 tonn asfaltmassar.

Verksemda har i søknaden ikkje presisert den maksimale mengda betong som skal mellomagrast på staden til einkvar tid. Avfall som skal gjenvinnast kan mellomlagras i inntil tre år, jamfør

avfallsforskrifta § 9-2 andre ledd. Risa må difor til ei kvar tid kunne dokumentere at storleiken på mellomlageret ikkje overstig den mengd verksemda kan gjenvinne innan tre år med normal driftstid. Mottak av nye masser må i så tilfelle opphøyra inntil tilsvarande gjenvunne masse er frakta ut av området.

Mottakskontrollen med vekt skal sikre at dette kravet vert etterlevd. Verksemda skal søkje å koordinere transport av uttaksmassar og avfallsmassar, slik at transport med tomme lass, altså «uverksam» transport, vert minst mogleg.

Storleiken og utforminga av lagringsplassen må i tillegg være utforma på ein slik måte at den ikkje verkar skjemma for omgivnaden.

Krav til mottakskontroll

Mottak av rein betong, tegl og asfaltflak til gjenbruk skal normalt ikkje utgjere nokon forureiningsfare.

Når det gjelder betong, kan fugemasse, maling og sjølve betonginnsatsen innehalde PCB og tungmetall. Tegl eldre enn 1980 kan innehalde tungmetall, og tegl og betong frå piper kan innehalde PAH. Gammal asfalt kan innehalde PAH. Massar med slike forureiningar skal ikkje gjenvinnast, men leverast til deponi for farleg avfall. Ein fungerande mottakskontroll skal sikre at slike massar ikkje vert handtert ved anlegget på Skaraberget.

Både avfallsprodusent og mottakar har ansvar for at forureina massar vert handtert korrekt. Oppkjøparar av gjenvunne betong stiller også krav til innhaldet, og verksemdar som driver med gjenvinning vert difor passa på frå fleire kantar. Leverandøren av avfallsmassane har ansvar for å dokumentere at massane ikkje er forureina, og brukarar av gjenvunne massar stiller krav til at produktet de kjøper er reint. Risa vil difor ha lite å vinne på å slurve med mottakskontrollen, og Fylkesmannen vurderar sjansen for at forureina massar vert levert mottaket som relativt liten.

Vi stiller i løyvet krav om at mellomlageret av asfaltmassar skal meldast inn i Kontrollordninga for asfalt, KFA, og sende inn prøver av mottatt asfalt i samsvar med KFA sine rutinar.

Alle lass med masse som blir frakta til anlegget skal gjennomgå ein mottakskontroll der verksemda sikrar at innhaldet ikkje inkluderer forureining. Verksemda må fysisk eller på anna vis sikre at ikkje uvedkommande kan dumpe avfall utanom mottakskontrollen.

All mottatt masse skal registrerast med vekt og innhald, slik at verksemda har oversikt over, og kan dokumentere, kva mengder som har kome inn og kva som har gått ut. Innhaldet av rivingsmassar skal vere dokumentert av avfallsprodusenten, det vil seie at dokumentasjon på at massane ikkje inneheld forureiningar skal føreliggje *før* massane vert sleppt inn på anlegget.

Verksemda må i tillegg ha eigne rutinar for gransking og prøvetaking av mottatte massar i tilfelle det oppstår mistanke om at massane likevel kan innehalde forureiningar.

Dersom det likevel viser seg at forureina massar er tekne imot og behandla, skal Risa umiddelbart sette i gang tiltak for å avgrense eventuelle utslepp og fjerne dei forureina massane. Verksemda skal og sørge for prøvetaking for å undersøkje om omgjevnadane har vorte påverka av aktiviteten, og dekkje kostnaden med opprydding av eventuelle andre forureina areal, jamfør forureiningslova § 7.

Fylkesmannen har vurdert verksemda sine prosedyrar for mottakskontroll inkludert skjema for loggføring av mottatte massar. Vi vurderar desse som dekkjande for å sikre ein forsvarleg mottakskontroll.

Dersom det gjennom verksemda si eigenkontroll likevel viser seg at gjeldande prosedyrar ikkje er tilstrekkelege til å hindre at forureina rivingsmassar vert gjenvunne, er Risa ansvarleg for å gjennomføre naudsynte tiltak for rette opp forholdet.

Fylkesmannen vil ved periodiske inspeksjonar kontrollere at verksemda som ein del av sin internkontroll etterlever sine prosedyrar for mottakskontroll.

Støy

Den nye drifta skal ikkje føre til meir støy i området. Risa må kunne dokumentere at verksemda sitt utslepp av støy både frå den ordinære pukkverksdrifta og frå knusing av rivingsmassar og asfalt er i samsvar med krav fastsett i forureiningsforskrifta § 30-7 *Støy*. Sjå også støyretningslina *T-1442/2012* frå Miljøverndepartementet og rettleiaren frå Miljødirektoratet, *M128*.

Dersom den totale støypåverknaden frå verksemda sine aktivitetar aukar som følgje av tilleggsaktivitetane, må verksemda gjennomføre tiltak for å avgrense støyen.

Støv

Noko støvflukt må påreknas ved drift av knuseverk, men det er klare krav til utsleppsgrensar i forureiningsforskrifta § 30-5 *Utslipp av støv*. Fylkesmannen ser det lite truleg at den omsøkte aktiviteten skal auke støvutsleppet vesentleg. Det er ein føresetnad at knusing av betong skal skje på eit avgrensa område, og Fylkesmannen meiner aktiviteten skal være enkel å støvdempa med vatn når dette er naudsynt. Etter vår vurdering vil støvflukt frå opne mellomlager av betong til gjenvinning vere ubetydeleg, og vesentleg mindre enn frå den ordinære pukkverksdrifta.

Det vil i praksis ikkje være mogleg å gjennomføre separate støvnedfallsmålingar frå gjenvinning av betong og tegl så lenge det også føregår ordinær pukkverksdrift. Fylkesmannen set difor ikkje særskilte krav til nedfallstøv utover krava i forureiningsforskrifta § 30-5.

Utslepp til vatn

Fylkesmannen syner til vår vurdering ovanfor av søknaden i forhold til vassforskrifta.

Løyvet stiller krav om måleprogram for verksemda sitt utslepp frå reinsepareren for å sikre at denne fungerer etter føremålet og ikkje vert overbelasta. Måleprogrammet må tilpassast slik at det gir eit representativt bilde av påverknaden til resipienten.

Måling av utslepp

Løyvet stiller krav til måling av støv, støy og utslepp til vatn i samsvar med forureiningsforskrifta kapittel 30.

Verksemda må via sitt måleprogram også kunne dokumentere at utsleppet av vatn til resipienten i Tverråna ikkje inneheld PCB eller tungmetall som kan stamme frå gjenvinning av rivingsmassar.

Verksemda må og setje i verk aktuelle avbøtande tiltak for å hindre grunnforureining.

Dokumentasjon på rutinar, gjennomføring og resultat av målingane skal kunne visast fram ved tilsyn.

Risikoklasse

Verksemdar med løyve etter forureiningslova skal plasserast i ei risikoklasse, jamfør forureiningsforskrifta §§ 39-3 og 39-6. Risikoklassen skal angi forureiningspotensialet til

verksemda. Plassering i risikoklasse har betydning for kor ofte verksemda vil bli kontrollert av Fylkesmannen, og for storleiken av gebyret verksemda må betale for kvar inspeksjon.

Vi vurderer det slik at utslepp og potensialet for utslepp frå anlegget i samband med mottak, mellomlagring og gjenvinning av betong, tegl og asfalt er lite. Vi plasserer difor anlegget i risikoklasse 4, som er lågaste risikoklasse.

Verksemder i risikoklasse 4 vert normalt kontrollert kvart 6-8 år så sant ikkje naboklager eller andre forhold tilseier behov for hyppigare kontroll. Fylkesmannen inspiserer normalt verksemder som har fått nytt eller endra utsleppsløyve innan ca. eit år etter at løyvet vart gitt for å kontrollere at drifta skjer i samsvar med vilkåra i løyvet.

Dersom inspeksjonen avdekkjer forhold som tilseier en høgare risikoklasse, kan Fylkesmannen fatte enkeltvedtak om endring av risikoklassen.

Konklusjon

Med dette som grunnlag meiner Fylkesmannen at Risa sitt anlegg på gnr. 62 bnr. 15, Time kommune, vil dekkje eit samfunnsmessig behov ved å tilby mellomlagring og enkel handsaming av rivingsmassar og asfaltflak for bruk til gjenvinning. Vi sett føre at denne aktiviteten kan skje på ein miljø- og helsemessig trygg måte.

Fylkesmannen meiner det er akseptabelt at Risa AS avd Pukkverksavdeling, bedriftsnr. 975033880, får løyve til å etablere og drive mottak, mellomlagring og gjenvinning av betong, tegl og asfalt på sitt anlegg på Skaraberget, gnr. 62 bnr. 15 i Time kommune. Vi vurderer dei positive verknadane av å ta i mot og handtere gjenvinningsmassar for å vere større enn eventuelle negative konsekvensar som følgje av forureining frå anlegget. Vi sett som føresetnad at verksemda vert drive i samsvar med vilkåra i utsleppsløyvet og i forureiningsregelverket elles.

Utsleppsløyve skal ikkje vere i motstrid til gjeldande reguleringsplanen for området. Løyvet er gitt under føresetnad av at verksemda utan opphald sett i verk tiltak for å utbetre sitt reinseanlegg dersom Time kommune etter ein eventuell inspeksjon finn at reinseanlegget avvikar frå krav i gjeldande reguleringsplan.

Vi understrekar at dette løyvet ikkje er eit løyve til å forureine meir. Verksemda sin internkontroll, faktiske drift av anlegget og målingar av utslepp vil verte fylgt opp med jamlege tilsyn frå Fylkesmannen.

Fristar

Tabellen nedafor gir ei oversikt over fristar for gjennomføring av tiltak som løyvet krev:

Tiltak	Frist	Vilkår i løyve
Oppdatering av måleprogram	1.9.2014	5.1
Oppdatering Miljørisikoanalyse	1.1.2015	2.5.1
Oversending analyseresultat	1.1.2015	5.2, 5.3

Varsel om fastsetting gebyrsats for sakshandsaminga

Fylkesmannens handsaming av søknader om løyver, eller endringar i eksisterande løyver er omfatta av ei gebyrordning frå 1.1.2007, jamfør *Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)*, kapittel 39. Risa AS skal difor betale gebyr for saksbehandlinga av løyvet.

Gebyra skal samla sett ikkje overstige Fylkesmannen sine kostnader ved saksbehandlinga eller kontrollen. Forureiningsmyndigheiten vedtar kva for gebyrsats som skal gjelde i det enkelte tilfelle. Ved fastsetjing av gebyrsats skal forventa ressursforbruk ved saksbehandlinga eller kontrolltiltaket leggast til grunn.

Fylkesmannen varslar på denne bakgrunn at vi vurderer å nytte sats 4, jamfør § 39-4 i forureiningsforskrifta ved fastsetjing av gebyr. Risa AS skal følgjelig betale et gebyr på **NOK 20.600** for Fylkesmannen si behandling av saka.

Etter forvaltningslova § 16 har parter rett til å uttale seg om innhaldet i forhandsvarslar før vedtak vert fatta. Vi ber om at eventuelle merknader til varsel om fastsetjing av gebyrsats vert sendt Fylkesmannen innan 2 veker etter at varselet vart mottatt.

Vedtaket om fastsetjing av gebyrsats vil deretter verte sendt som eige brev.

Rett til klage

Vedtaket, under dette også plassering i risikoklasse, kan klagast på til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innan 3 veker frå underretning om vedtaket er kome fram eller frå vedkommande fikk eller burde skaffa seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi kva det vert klaga over og den eller dei endringar som vert ønska. Klagen bør grunngjevast, og andre opplysingar av som vedkjem saka bør nemnas. Klagen skal sendas til Fylkesmannen.

Ein eventuell klage fører ikkje automatisk til at gjennomføringa av vedtaket vert utsett. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter oppmoding eller av eige tiltak avgjerde at vedtaket ikkje skal gjennomførast før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjerda av spørsmålet om gjennomføring kan ikkje påklagast.

Kunngjering

Dette løyvet vert send som kopi til parter i samsvar med kopilista. Det ferdige løyvet vil verte allment tilgjengeleg på Fylkesmannen sin nettstad www.fylkesmannen.no/rogaland

Med helsing

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvernssjef

Johan Tore Rødland
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift

Saksbehandlar: Johan Tore Rødland
Saksbehandlar telefon: 51 56 89 38
E-post: fmrojtr@fylkesmannen.no

Vedlegg:

Løyve etter forureiningslova til Risa AS avd Pukkavdeling for mottak, mellomlagring og gjenvinning av betong, tegl og asfalt på Skaraberget, gnr.62, bnr.15 Time kommune

Kopi til:

Time kommune Postboks 38 4349 Bryne

Løyve etter forureiningslova til Risa AS avd Pukkavdeling for mottak, mellomlagring og gjenvinning av betong, tegl og asfalt på Skaraberget, gnr.62 bnr.15 Time kommune

Løyvet er gitt i medhald av Lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, §§ 11 og 29, jf. § 16. Løyvet er gitt på grunnlag av opplysingar gitt i søknad av 7.7.2013 samt opplysingar framkome under handsamingen av søknaden. Vilkåra går fram av ordlyden på side 2 til og med side 10

Løyvet gjeld frå 1.mars 2014. Løyvet omfattar ikkje verksemda si ordinære pukkverksdrift på naboeigedomen gnr.30 bnr.10 i Hå kommune som er regulert av sjølvberande vilkår fastsett i forureiningsforskrifta kapittel 30 *Forurensninger fra produksjon av pukk, grus, sand og singel*.

Verksemda må på førehand avklare skriftleg med Fylkesmannen endringar den ønskjer å foreta i forhold til opplysingar som vart gitt i søknaden eller under sakshandsaminga og som kan ha miljømessige følgjer.

Dersom heile eller vesentlege delar av løyvet ikkje er tatt i bruk innan 4 år etter at løyvet er gitt, skal verksemda gjere greie for verksemda sitt omfang slik at Fylkesmannen kan vurdere eventuelle endringar i løyvet.

Bedriftsdata

Bedrift	Risa AS avd Pukkavdeling
Beliggenhet/gateadresse	Bjørhaugslettå 16, 4365 Nærbø (kontoradresse)
Postadresse	Postboks 14, 4367 Nærbø
Kommune og fylke (kontor)	Hå, Rogaland
Anlegg	Skaraberget betonggjenvinning
Org. nummer (bedrift)	975 033 880
Gårds- og bruksnummer	Gnr.62 bnr.15, Time kommune
NACE-kode og bransje	08.120 – Utvinning frå grus- og sandtak, utvinning av leire og kaolin
Kategori for virksomheten ¹	Ikke IPPC-virksomhet

Klima- og forurensningsdirektoratets referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Risikoklasse ²
2014.271.T	1121.0066.01	4

Tillatelse gitt: 22.5.2014	Endringsnummer:	Sist endret:
Marit Sundsvik Bendixen ass.fylkesmiljøvernssjef		Johan Tore Rødland senioringeniør

¹ Jf Forurensningsforskriftens kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven

² Jf Forurensningsforskriftens kapittel 39 om gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven

1. Rammer

Løyvet gjeld forureining frå mottak, mellomlagring og behandling av betong og tegl frå rivingsmassar samt brukt asfalt. Løyvet er basert på gjenvinning av ca. 75000 tonn asfalt og 50000 tonn betong inkludert tegl pr. år.

Verksemnda må til ei kvar tid kunne dokumentera at dei mellomlagra massane kan gjenvinnast innan ei omlaufstid på 3 år ved ordinær driftstid ved anlegget. Massar som vert ønska levert utover dette skal verksemnda avvisa.

Verksemnda skal, så langt det lar seg gjere, koordinera transporten ut og inn frå anlegget slik at kjøretøy som fraktar massar inn ikkje køyrer tomme ut igjen, og omvendt.

Løyvet omfattar berre rein asfalt, betong og tegl. Forureina asfalt med innhald av tjære, eller forureina betong og tegl, skal avvisast frå anlegget. Unntaket er armeringsjern i betong samt plast nytta i samband med armeringa.

Handtering av massane kan bestå av klypping av betongmassar for fjerning av armering, samt knusing av betong, tegl og asfaltflak. Det er ikkje høve til å ta imot og mellomlagra andre avfallstypar enn dei nemnt ovanfor.

Løyvet føreset at mottaket vert etablert og drifta slik som opplyst utsleppssøknaden. Verksemnda skal delta i Kontrollordninga for asfalt (KFA), og etterleve deira rutinar for kontroll av returafalt.

Dersom verksemnda har planer om vesentlege endringar, inkludert utskifting av utstyr som kan føre til vesentlege endringar i utsleppa, skal verksemnda søkje om endring av løyvet. Dette gjelder sjølv om utsleppa ligg innafør fastsette utsleppsgrensar etter at endringane er gjennomført.

Dersom ikkje anna er klart fastsett i dette løyvet, skal den ansvarlege til ei kvar tid drive verksemnda i samsvar med alle relevante krav i det gjeldande forureiningsregelverket.

2. Generelle vilkår

2.1. Utsleppsavgrensing

Dei utsleppskomponentar frå verksemnda som er antatt å ha størst miljømesseg verknad, er regulert gjennom spesifikke vilkår i dette løyvet. Dette gjeld likevel ikkje utslepp av stoffar på prioritetslista oppført i vedlegg 1. Desse stoffa er blant dei mest helse- og miljøfarlege stoff som er i bruk. Utslepp av desse stoffa er berre tillateleg dersom utsleppa er så små at dei må truleg vil vere utan miljømesseg verknad. Verksemnda skal vere spesielt merksam på mogleg fare for utslepp av stoffa på prioritetslista.

Alle grenseverdiar skal haldas innafør dei fastsette midlingstider. Variasjonar i utsleppa innafør dei fastsette midlingstidene skal ikkje avvika frå kva som følgjer av normal drift i ei slik grad at dei kan føra til auka skade eller ulempe for miljøet.

2.2 Plikt til å redusere forureining

Sjølv om verksemnda overheld krava i forureiningsregelverket, skal verksemnda arbeide kontinuerlig for å hindre at forureining oppstår eller aukar, og for å minske forureining som finn stad. For å unngå og/eller minske forureining og avfallsproblem skal verksemnda ta

utgangspunkt i den teknologien som ut frå ein samla vurdering av noverande og framtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold gir de beste resultat, jf. forureiningslova § 2.

2.3 Plikt til førebyggjande vedlikehald

For å halde dei ordinære utsleppa på eit lågast mogleg nivå og for å unngå utilsikta utslepp skal verksemda sørge for førebyggjande vedlikehald av utstyr som kan ha utsleppsmesseg påverknad. System og rutinar for vedlikehald av slikt utstyr skal være dokumentert (jf. internkontrollforskrifta § 5 punkt 7³).

2.4 Tiltak ved auka fare for forureining

Dersom det som følgje av unormale driftstilhøve eller av andre grunner oppstår fare for auka forureining, pliktar verksemda å setja i verk dei tiltak som er naudsynte for å eliminere eller redusere den auka forureiningsfaren, medrekna om naudsynt å redusere eller innstille drifta.

Verksemda skal så snart som mogleg informere Fylkesmannen om unormale tilhøve som har eller kan få forureiningsmesseg verknad. Akutt forureining skal varslas i samsvar med punkt 8.2.

2.5. Internkontroll

Verksemda pliktar å etablere internkontroll for sin verksemd i samsvar med gjeldande forskrift om dette⁴. Internkontrollen skal blant anna sikre og dokumentere at verksemda etterlever krav i dette løyvet, forureiningslova, produktkontrolllova og relevante forskrifter til desse lovane. Verksemda pliktar å helde internkontrollen oppdatert.

2.5.1 Risikovurdering og førebyggjande tiltak

Verksemda skal vurdere om aktivitetane ved verksemda kan føre til fare for forureining av det ytre miljø, jamfør internkontrollforskrifta § 5, 2. ledd punkt 6, og vurdere resultatet opp mot akseptabel miljørisiko. Risikovurderinga skal vere dokumentert, og skal omfatte alle tilhøve ved verksemda som kan føre til forureining av vatn, grunn og luft. Ved endringar i drifta skal verksemda oppdatere risikovurderinga.

Verksemda skal ha oversikt over dei miljøressursar som kan bli påverka av forureining, inkludert akutt forureining, og dei helse- og miljømessige konsekvensar forureininga kan føre til.

Med utgangspunkt i risikovurderinga skal verksemda om naudsynt setje i verk risikoreduserande tiltak. Både tiltak for å redusere frekvensen av hendingar eller tilhøve og konsekvensreduserande tiltak skal vurderast. Verksemda skal ha ein oppdatert oversikt over dei førebyggjande tiltaka.

2.5.2 Avvikshandtering

Avvik (brot på forureiningsregelverket) av ein viss alvor og/eller som er stadig gjentakande, skal handteras i samsvar med krava i internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7. Dette inkluderer undersøking av årsakstilhøva for at avvika har skjedd, vurdering og iverksetting av straktiltak for å rette avvika og vurdering og iverksetting av avbøtande tiltak for å hindre at liknande avvik skal skje på nytt. Avvikshandteringa skal dokumenterast skriftleg.

---

³ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

⁴ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

3. Mottakskontroll og journalføring

3.1 Mottak frå avfallsprodusent

Verksemda skal sørge for at alt avfallet som vert mottatt på anlegget vert registrert **på vekt** med opphav og innhald. Alle massar som vert tatt imot skal ha følge av dokumentasjon på at de er reine frå avfallsprodusenten. Verksemda skal kontrollere at avfallet kan handterast utan at krava i løyvet vert brote. Dersom det er tvil om opphavet til avfallet, eller mistanke om at det er forureina, skal det avvisast frå anlegget.

Verksemda skal sørge for at den som til ein kvar tid er ansvarleg kontrollør av avfallet som vert motteke, inkludert medfølgjande dokumentasjon, skal ha opplæring i de vanlegaste typane forureining som dei aktuelle avfallstypene kan innehalde. Verksemda skal ha rutinar for opplæring, og dokumentasjon på at dei tilsette som arbeider med mottakskontroll har fått tilstrekkeleg kunnskap gjennom relevant opplæring.

3.2 Handtering av massar ved avvik

Dersom det etter mottaket vert oppdaga at massar med forureiningar er tatt imot og behandla, skal Risa straks setje i gang tiltak for å avgrense eventuelle utslepp, fjerne dei forureina massane, og levera dei til eit godkjent mottak for forureina massar. Verksemda skal sørge for prøvetaking for å undersøke om omgjevnadane har vorte påverka av aktiviteten, og eventuelt dekkja kostnaden med opprydding av andre forureina areal.

3.3 Krav til internkontroll og journalføring

Alle tilsette som handterer avfallet skal være kjent med verksemda sine rutinar for mottakskontroll.

Verksemda sin internkontroll må inkludere eit system for registrering av avfallet sitt opphav, vekt, mottak og uttransportering. Systemet må vere bygd opp slik at det til ei kvar tid kan dokumentere at vilkåra i løyvet ikkje vert brote. Eit slikt system skal kunne framleggjas ved tilsyn frå Fylkesmannen.

4. Utsleppsgrensar

Risa AS avd Pukkverkavdeling skal i samband med gjenvinning av rivingsbetong og asfaltmassar etterleve dei same krava som gjeld for pukkverksdrift, jf. forureiningsforskrifta kapittel 30 om forureiningar frå produksjon av pukk, grus, sand og singel. Den totale påverknaden frå både gjenvinningsdelen og pukkverksdelen av drifta skal dermed ikkje overskride grensene under.

Eventuelle framtidige endringa av grenseverdier i pukkverksforskrifta vil dermed også vere gjeldande for Risa AS avd Pukkverkavdeling sine utslepp frå gjenvinning av asfaltflak og rivingsbetong utan at Fylkesmannen fattar enkeltvedtak etter forureiningslova § 18 om endring av utsleppsløyvet.

4.1 Støy

Verksemda sitt bidrag til utandørs støy ved kringliggjande bustader skal ikkje overskride følgjande grenser, målt eller berekna som frittfeltsverdi ved mest støyutsette fasade:

Måndag - fredag	Laurdagar	Sun- og heilagdag	Kveld (kl. 19-23) måndag - fredag	Natt (kl. 23-07) alle døgn	Natt (kl. 23-07) alle døgn
55 L _{den}	50 L _{den}	45 L _{den}	50 L _{evening}	45 L _{night}	60 L _{AFmax}

L_{den} er definert som døgnmiddel. Med impulsstøy eller lyd med reintonar er grensa 5 dBA lågare. Den strengaste grenseverdien vert lagt til grunn når impulslyd opptre i gjennomsnitt meir enn 10 hendingar per time.

L_{evening} er A-veid ekvivalentnivå for 4 timars kveldsperiode frå kl. 19-23.

L_{night} er A-veid ekvivalentnivå for 8 timars nattperiode frå kl. 23-07.

L_{AFmax} er gjennomsnitt av de 5-10 høgaste førekomande støynivåa L_{AF} (A-veid støynivå med Fast respons) frå ein industribedrift i nattperioden 23-07.

Med impulslyd meinast kortvarige, støyttvise lydtrykk med varigheit på under 1 sekund og der impulslyden er av typen "highly impulsive sound" som definert i T-1442 kapittel 6. Dersom impulslyd førekommer meir enn 10 hendingar per time er grenseverdien 5dBA lågare enn dei grenseverdiane som er angitt i tabellen.

Støygrensene gjeld all støy frå anlegget sin ordinære verksemd, inkludert intern transport på bedriftsområdet og lossing/lasting av råvarer og produkt. Støy frå bygg- og anleggsverksemd og frå ordinær persontransport av verksemda sine tilsette er likevel ikkje omfatta av grensene.

Støygrensene gjeld ikkje for bustader eller andre typar bygg nemnd av ovanfor som vert etablert etter at verksemda har starta opp.

4.2 Støv

Utslipp av støv/partiklar frå totalaktivitetar frå verksemda skal ikkje medføre at mengde nedfallsstøv overstig 5 g/m² i løpet av 30 dagar. Dette gjeld mineralsk part målt ved næraste granne, eller annan granne som eventuelt vert meir utsett.

Diffuse utslipp frå produksjonsprosessar og frå areal ute, for eksempel lagerområde, områder for lossing/lasting og reinseanlegg, som kan medføre skade eller ulempe for miljøet, skal reduserast mest mogleg.

4.3 Utslepp til vatn

Prosess- og overflatevatn utan miljø- eller helseskadelige stoff/eigenskapar kan sleppas til resipient i sjø eller ferskvatn dersom maksimalkonsentrasjon av faststoff/suspendert stoff (SS) i utsleppspunktet er under 50 mg/l og dersom utsleppet ikkje fører til nedslamming i resipienten.

Utsleppet skal heller ikkje påverke vasskvaliteten i primærresipient slik at tilstandsklassen for resipienten vert redusert. Den rettleiar for tilstandsklassifisering av vatn som til ei kvar tid gjeld skal nyttast ved vurdering av tilstandsklasser.

Dersom prosess- eller overflatevatn har helse- eller miljøskadelige stoff/eigenskapar, eller utsleppet sitt innhald av faststoff/suspendert stoff er for høgt til å tilfredsstille krava i første og andre ledd, skal verksemda auke kapasiteten på eksisterande reinseanlegg/sedimenteringsbasseng. Planar for utviding av reinseanlegg må være i samsvar med gjeldande reguleringsplanen og skal godkjennast av kommunen.

4.3.1 Sanitæravlaupsvatn

Verksemda er knytt til kommunalt avlaup. Kommunen er mynde for handtering av verksemda sitt sanitæravlaupsvatn.

4.4 Grunnforureining

Verksemda skal være innretta slik at det ikkje finn stad utslepp til grunnen som kan medføre nemnande skader eller ulemper for miljøet.

Verksemda pliktar å halde laupande oversikt over eventuell eksisterande forureina grunn på verksemda sitt område og forureina sediment utafør, inkludert faren for spreiding, og vurdere behovet for undersøkingar og tiltak. Forureiningsmynden skal varslast dersom det er grunn til å anta at tiltak vil være naudsynt.

5. Målingar og dokumentasjon

5.1 Utsleppskontroll

Verksemda skal gjennomføre målingar av støy, støv og utslepp til vatn. Med målingar meiner vi prøvetaking, analyse og/eller berekning. Målingar og berekningar skal gjennomførast etter eit program som skal inngå i verksemda sin dokumenterte internkontroll.

Målingar skal utførast slik at dei vert representative for verksemda sitt faktiske utslepp, og skal omfatte

- komponentar som er regulert gjennom grenseverdiar
- andre komponentar som er omfatta av rapporteringsplikta i samsvar med Miljødirektoratet sin rettleiar til verksemdenes eigenrapportering. Rettleiaren er tilgjengelig på www.miljodirektoratet.no.

Verksemda er ansvarleg for at metodar og utføring er forsvarleg kvalitetssikra, mellom anna ved å

- utføre målingane etter Norsk standard. Dersom slik ikkje fins, kan internasjonal eller utanlandsk standard nyttast. Fylkesmannen kan etter søknad akseptere at annan metode vert brukt, dersom verksemda kan dokumentere at den er meir føremålstenleg.
- bruke akkreditert laboratorium/teneste når prøvetaking og analyse vert utført av eksterne
- kvalitetssikre eigne analysar ved å delta i ringtestar
- kvalitetssikre eigne målingar jamleg ved verifisering av uavhengig tredjepart
- redusere uvissa ved målingane mest mulig

5.2 Støvnedfall

Verksemnda skal starte støvnedfallsmålingar målt i 30-dagers intervall i løpet av det første året mottaket er i drift. Måleperioden skal vere minst eit år og skal ikkje avsluttast før målingane dokumenterer at krava i punkt 4.2 vert overheldt.

Nedfallsmålingane skal planleggast og prøvane analyseras av uavhengig konsulent. Verksemnda kan førestå for innsamling og vidaresending av prøvane etter rettleiing frå konsulenten.

5.3 Utslepp til vann

For utslepp til vatn skal verksemnda kunne dokumentere at utsleppa ikkje er helse- eller miljøskadelege og kva for vurderingar og/eller tiltak som er gjort for å hindre nedslamming og for å sikre resipienten sin tilstandsklasse.

5.4 Lagring av dokumentasjon frå utsleppskontroll

Verksemnda skal ta vare på alle prøveresultat og anna dokumentasjon frå kontroll og overvaking av drifta. Opplysingane skal lagrast i minst fem år, og dei skal vere tilgjengelege ved kontroll eller på førespurnad frå forureiningsmynden, jf. forureiningslova § 50.

5.5 Andre utgreiingar

Om det skulle vise seg naudsynt, kan Fylkesmannen krevje at verksemnda føretekk eller dekkjer kostnaden med undersøkingar eller utgreiingar for å redusere støy, støv og andre moglege utslepp frå anlegget. På bakgrunn av resultatata kan Fylkesmannen pålegge Risa AS avd Pukkavdeling å gjennomføre avbøtande tiltak.

6. Kjemikaliar

Med kjemikaliar meinas her kjemiske stoff og stoffblandingar som vert brukt av verksemnda, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikaliar, til dømes vaskemidlar, hydraulikkvæsker og brannsløkkingsmiddel.

For kjemikaliar som vert nytta på ein slik måte at det kan medføre fare for forureining, skal verksemnda dokumentere at den har gjennomført ei vurdering av kjemikaliane sine helse- og miljøeigenskapar på bakgrunn av testing eller anna relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.5 om internkontroll.

Verksemnda plikter å etablere eit dokumentert system for substitusjon av kjemikaliar. Det skal foretas ei laupande vurdering av faren for skadelege effektar på helse og miljø forårsaka av dei kjemikaliar som vert nytta, og av om alternative kjemikaliar er tilgjengelege. Skadelege effektar knytt til produksjon, bruk og endeleg disponering av produktet, skal vurderast. Der Det finns betre alternativ, pliktar verksemnda å nytte desse så langt dette kan skje utan urimeleg kostnad eller ulempe.⁵

Stoffar aleine, i stoffblandingar og/eller i produkt, skal ikkje framstillast, bringast i omsetning, eller verte brukt utan at dei er i samsvar med krava i REACH-regelverket.⁶

⁵ Jf. Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

⁶ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH) av 30. mai 2008.

7. Avfall

Verksemnda plikter så langt det er mogleg utan urimelege kostnader eller ulemper å unngå at det vert danna avfall som følgje av verksemnda. Særleg skal innhaldet av skadelege stoffar i avfallet søkjast redusert mest mogleg.

Verksemnda plikter å sørgje for at all handtering av avfall, inkludert farleg avfall, skjer i samsvare med gjeldande regler for dette fastsett i eller i medhald av forureiningslova, medrekna avfallsforskrifta⁷.

Avfall som oppstår i verksemnda, skal søkjast gjenbruka i verksemnda sin eigen produksjon eller i andre sin produksjon, eller – for brennbart avfall – søkjas utnytta til energiproduksjon internt/eksternt. Slik utnytting må likevel skje i samsvar med gjeldande regler fastsett i eller i medhald av forureiningslova, samt krav fastsett i dette løyvet.

8. Førebyggjande og beredskapsmessige tiltak mot akutt forureining

8.1. Etablering av beredskap

Verksemnda skal etablere og vedlikehalde ein beredskap mot akutt forureining. Beredskapen skal vere tilpassa den miljørisikoen som verksemnda til ei kvar tid representerer, jf. punkt 2.5.1.

8.2. Varsling av akutt forureining

Akutt forureining eller fare for akutt forureining skal varslast i medhald av gjeldande forskrift⁸. Verksemnda skal også så snart som mogleg underretta Fylkesmannen i slike tilfelle.

9. Ansvarsforhold

Verksemnda er ansvarleg for at krava i utsleppsløyvet vert overhaldt.

Løyvet fritar ikkje verksemnda for plikt til å innhente løyver frå andre mynde for andre sider av verksemnda som gjeld til dømes arbeidsmiljø, brann, elektrisitet, eksplosjonsvern eller smittevern.

Løyvet fritar ikkje verksemnda for plikt til å betale erstatning for forureiningsskade, jf. forureiningslova § 10 og kapittel 8.

10. Eigarskifte

Dersom verksemnda vert overdratt til ny eigar, skal melding sendast Fylkesmannen snarast mogleg og seinast ein månad etter eigarskiftet.

11. Nedlegging

Dersom anlegget vert nedlagt eller drifta av anlegget opphøyrar for ein lengre periode, skal eigar eller brukaren gjere det som til ei kvar tid er naudsynt for å motverke fare for forureiningar. Dersom anlegget eller verksemnda kan føre til forureiningar etter nedlegginga eller driftstansen, skal det i rimeleg tid på førehand gis melding til Fylkesmannen.

---

⁷ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 01.06.2004, nr. 930.

⁸ Forskrift om varsling av akutt forureining eller fare for akutt forureining av 09.07.1992, nr. 1269

Fylkesmannen kan fastsetje nærmare kva for tiltak som er naudsynte for å motverke forureining. Fylkesmannen kan påleggje eigaren eller brukaren å stille garanti for dekning av framtidige utgifter og mogleg erstatningsansvar.

Ved nedlegging eller stans skal verksemda sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall vert tatt hand om på forsvarleg måte, medrekna at farlig avfall vert handtert i samsvar med gjeldande forskrift⁹. Dei tiltak som vert gjort i samband med dette, skal rapporterast til Fylkesmannen innan 3 månader etter nedlegging eller stans. Rapporten skal også innehalde dokumentasjon av disponeringa av kjemikalierestar og ubrukte kjemikalier og namn på eventuell(e) kjøpar(ar).

Ved nedlegging av ei verksemd skal den ansvarlege sørge for at driftsstadene vert sett i miljømessig tilfredsstillande stand att.

Dersom verksemda ønskes starta på nytt, skal det gis melding til Fylkesmannen i god tid før planlagt oppstart.

12. Tilsyn

Verksemda pliktar å la representantar for forureiningsmynden eller dei som denne gir mynde, føre tilsyn med anlegga til ei kvar tid, jf. forureiningslova § 50.

VEDLEGG 1

Stoff på prioritetslista, jf. punkt 2.1.

Prioritetslista innehald stoffar og stoffgrupper som er blant dei mest helse- og miljøfarlege stoffa som er i bruk. Myndigheitenes mål er at bruk og utslepp av desse stoffa skal verte stansa eller vesentleg redusert. Prioritetslista vert jamleg gjennomgått og oppdatert. Se www.miljostatus.no.

Metall og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

	Vanlige forkortelser
Bromerte flammehemmere:	
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA
Klorholdige organiske forbindelser	
1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB

⁹ Avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall

	Vanlige forkortelser
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Tensidene:	
Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Trikloreten	TRI
Trikloran (2,4,4'-Trichloro-2'-hydroxydiphenyl ether)	
Nitromuskforbindelser:	
Muskxylen	
Alkylfenoler og alkylfenoletoksyler:	
Nonylfenol og nonylfenoletoksyler	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksyler	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	
2,4,6tri-tert-butylfenol	
Polyfluorente organiske forbindelser (PFCs)	
Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre	(PFOA)
Tinnorganiske forbindelser:	
Tributyltinn	TBT
Trifenylytinn	TFT, TPT
Polysykliske aromatiske hydrokarboner	PAH
Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Bisfenol A	BPA
Dekametylsyklopentasiloksan	D5